

Nabi Yağcı

SADUN AREN; İKTİSAT ve POLİTİKA

12.03.2008 | Referans Gazetesi

Siyasi mücadeleye gözlerimi açtığım gençlik yıllarımda yani 1960 sonrasında iktisat bilimi ile tanışmam iki iktisatçıyla tanışmamla eşzamanlı olmuştu: Prof. Sadun Aren ve Prof. İdris Küçükömer. Kavramsal donanımı yetersiz olan ben, okuyup dinlediklerimden iktisat bilimi adına acaba neler anlamıştım; uzun söze gerek yok, çok fazla bir şey değil. Fakat bir şey vardı ki, o günden bugüne her zaman düşünce sistematiğimde yer etmiştir: İktisat ile politika bağıntısı. Oysa aynı tarihlerde hukuk fakültesi öğrenimimde iktisat dersi de vardı ama bu konuda bana yardımcı olmamıştı.

Bugün de gündelik bir siyasi analizde bile ilkin o olgunun ekonomiyle bağıını irdelemek gerektiğini düşünürüm. Örneğin sınır ötesi operasyonu üzerine mi düşünüyorum, bu operasyona ne kadar para gittiğini düşünürüm; bunu düşünmek siyasi ipuçları verir bana. Bunca acılara neden olan Kürt sorunu niçin çözülüyor diye düşündüğümde diğer şeylerin yanı sıra ilkin aklıma bu savaştan kimler ne kazanıyor sorusu gelir.

Şimdi bu iki değerli hocam da yoklar. Önce İdris Küçükömer'i yıllar önce yitirdik, geçen pazartesi günü ise Prof. Sadun Aren'i toprağa verdik. Önce, TBMM önünde Meclis Başkanı Sayın Toptan'ın da katıldığı törendeydik, sonra hocası olduğu SBF'de anıldı ve sonra her ölen için yapılan mutat merasimle gömüldü. Ne çok seveni varmış; öğrencileri, siyasi mücadelede birlikte olduğu omuzdaşları, dostları ve ailesi. Bir kez daha başta ailesi olmak üzere onu seven herkese başsağlığı dilerim.

Sadun Aren değil, aslında "Sadun Hoca" demeliydim, çünkü ondan daha yaşlı olanlar da ona böyle derlerdi. Çok bilgisi olan herkese hoca, öğretmen denmez, daha çok, bilgisini paylaşmayı becerebilenlere denir. Paylaşmak ise satmamayı, gönül zenginliğini, insanseverliği gerektirir, böyleydi. Yapmacıksız kibarlığı, ince ve zeki esprilerle bezeli ve her zaman alt perde seslerini kullanarak yaptığı konuşmalarıyla hatırlıyorum onu. Oysa isteseydi üst perdeden konuşanlarla kıyaslanamaz ölçüde hak etmiş olarak böyle konuşabilirdi. Sayısız kere tutuklanmış, hapis yatmış ve hatta TİP milletvekiliyken hem de Meclis içinde Çetin Altan ve diğer TİP'li milletvekilleriyle birlikte dayak bile yemişti. Ama inandığı dünya görüşünden, sosyalizmden, doğru bildiklerinden şaşmamıştı. Sadun Aren, yalnız benim de hocam değil aynı zamanda kimi düşünce farklılıklarımıza karşın yakın zamanlara dek birlikte siyasi mücadele içinde olduğum bir omuzdaşımdı da.

Tolstoy'un mealen aktaracağım öğretici bir sözü vardır, der ki, "Öyle yaşıyım ki, artık gerçeklerden başka bir şey söyleyemem." O da böyle yaptı giderayak. Sadun Aren siyasi ve ideolojik olarak Marksçı idi kuşkusuz ama formasyonu açısından Keynezyen bir iktisatçıydı. Bu iktisadi, 1950'li yıllarda Türkiye'ye taşıyandı. Bu çizgi günümüze dek bizde ve dünyada sol, sosyal demokrat çevrelerin hâkim çizgisi olmuştu. Bu iktisat politikasının esası; kapitalist ekonomiyi krizlerden kurtarabilmek için piyasaya devlet müdahalesini öngörmesiydi yani devletçi iktisat politikaları. Sol, bu politikayı işçi ve emekçileri savunmak için sahipleniyordu. Keynezyen iktisat politikalarının tarihteki doğruluğunu yanlışlığını burada irdeleyecek değilim ama günümüze gelince yani küresel kapitalizm koşullarında artık bu politikalar asli politikalar olarak geçerliliklerini yitirmişti, değişmeliydi.

Sadun Aren'in anılarını ve son düşüncelerini döktüğü "Puslu Camın Arkasından" adlı kitabından kendi seçkimle parça parça da olsa bazı alıntılar vermek istiyorum: "Eğer siz bugünkü dünya, bugünkü toplumumuz hakkında yeni bir şey düşünmek istiyorsanız yeni kavramlar bulmalısınız. Eski kavramlarla yeni bir şey düşünemezsiniz/Yeni sadece 'sınıf', 'üretim aracı', 'artıdeğer', 'emperyalizm' gibi kavramların varsa bundan Sovyet tipi sosyalizm çıkar. Bu kavramlarla başka bir şey düşünemezsiniz/Küreselleşmeyi olumlu bir aşama olarak görüyorum. Çünkü sosyalizmin barışçılığı, sömürünün ortadan

kaldırılışı olursa global çapta olur. Dünyanın başka yerinde vahşet varken siz kendi ülkenizde sosyalizm yapamazsınız. Onun için bu tür sosyalizmin öngereği de globalleşmedir. Globalleşmeye bağlı olan her şey insanlığın kazanımıdır." Aren, serbest piyasaya ve özelleştirmelere karşı çıkışın yanlışlığına da değiniyor ve "Eski yolun yanlışlığını söylemek istiyorum. Bunu bir görev sayıyorum" diyor. Kanımca bu görevini de yerine getiriyor. Fakat şunu söylemeyi de ihmal etmeden: "Ama yerimizi aldığımız taraf pek iyi düşünülmemiş, tarihsel olarak erken bir hareketmiş, mağlup olduk. Bundan ötürü üzüldüğümüz pişman olunmaz."

Rahat uyu hocam, hiç mi hiç pişman değiliz.